

Bestuurlijke reactie evaluatie Talentprogramma & Rubicon

Het Talentprogramma (Veni, Vidi, Vici) van NWO heeft als doel getalenteerde, creatieve onderzoekers te stimuleren om baanbrekend en innovatief onderzoek te verrichten. Het programma, eerder opererend onder de naam Vernieuwingsimpuls, biedt al 25 jaar financiering voor onderzoekers in verschillende stadia van hun carrière, met bijzondere aandacht voor wetenschappelijke en waar mogelijk maatschappelijke impact. Het programma financiert zowel fundamenteel als toegepast onderzoek en staat open voor onderzoekers uit alle wetenschapsgebieden. Rubicon stelt recent gepromoveerde, talentvolle wetenschappers in staat gedurende één tot twee jaar aan een buitenlandse onderzoeksorganisatie ervaring op te doen. Dat vergroot de kans dat zij in de wetenschap aan het werk kunnen blijven.

NWO is een lerende organisatie. Daarom zijn monitoren, evalueren en leren belangrijke stappen bij de uitvoering van ons financieringsproces. Soms zijn evaluaties onderdeel van afspraken aan het begin van een programma, soms in opdracht van het ministerie van OCW (bijvoorbeeld de evaluatie van NWO zelf) of EZK en soms initieert NWO zelf evaluaties om goed onderbouwd richting te geven aan de doorontwikkeling van een bepaald programma of beleid. De evaluatie van het Talentprogramma en Rubicon is gedaan op initiatief van NWO. Van belang is om te vermelden dat de conclusies en aanbevelingen in het rapport zich concentreren op Veni, Vidi en Vici en slechts beperkt van toepassing zijn op Rubicon vanwege de kleinere omvang. De raad van bestuur van NWO maakt graag gebruik van de gelegenheid om hieronder te reageren op het rapport en de aanbevelingen.

Voor de evaluatie heeft NWO opdracht gegeven aan bureau Dialogic. Ook waren een interne en externe klankbordgroep betrokken bij het evaluatieproces. De interne klankbordgroep bestond uit NWO-directeuren met de Talentlijn en Evaluaties in hun portefeuilles, de beleidscoördinatoren voor het Talent- en Rubicon-programma en de coördinator Gezonde Onderzoekscultuur. De externe klankbordgroep bestond uit onderzoekers en directie- of bestuursleden van onderzoeksorganisaties en belangenorganisaties. Beide klankbordgroepen hebben de gelegenheid gekregen om een conceptversie van het evaluatierapport te valideren. Dialogic heeft de feedback overwogen en verwerkt waar nodig en/of wenselijk. Dialogic heeft daar volstrekte vrijheid in gehad; zij hebben de evaluatie onafhankelijk uitgevoerd en rapporteren daarover.

De uitkomsten van de evaluatie zijn bemoedigend. NWO onderschrijft de hoofdconclusie dat het Talentprogramma¹ onmisbaar en doeltreffend is voor beginnende onderzoekers als een route voor het doen van ongebonden onderzoek. De evaluatie laat zien dat het Talentprogramma een belangrijke positie inneemt in het Nederlandse wetenschapssysteem, en complementair is aan de Open Competitie, ERC-beurzen en institutionele loopbaaninstrumenten. Zonder het programma zou een belangrijke financieringsmogelijkheid wegvallen, met name voor beginnende onderzoekers. Het vervult een systeemfunctie en beleidsmatige keuzes die in het kader van het Talentprogramma genomen worden, werken door naar andere financiers en onderzoeksorganisaties.

¹ In deze reactie bedoelen we net als in de evaluatie voor het gemak ook Rubicon als we het Talentprogramma noemen.

De evaluatieperiode 2017-2024 was een tijd waarin een aantal substantiële beleidswijzigingen zijn doorgevoerd in het Talentprogramma, waaronder veranderingen in de doelstelling en de naam van het programma, de invoering en doorontwikkeling van het narratief CV (naar een Evidence-Based CV) en een aangepaste opzet van de procedure. Deze aanpassingen zijn destijds doorgevoerd om het programma beter aan te laten sluiten bij de wensen vanuit het veld. In het bijzonder zijn we verheugd de volgende positieve conclusies te lezen:

- De tweefasenstructuur is een uitstekende toevoeging geweest met aanzienlijke doelmatigheidswinst.
- Het Evidence-Based CV (EBCV) werkt goed als hulpmiddel en heeft na toepassing in het Talentprogramma ook elders navolging gekregen. Het EBCV draagt bij aan de doelen van Erkennen & Waarderen (E&W).
- De extensieregeling wordt positief beoordeeld en gewaardeerd door de onderzoekers.

Naast de positieve bevindingen herkennen en erkennen wij de constatering dat het Talentprogramma niet zonder uitdagingen is. We zijn de evaluatoren dankbaar voor de suggesties die zij doen voor mogelijke verbeteringen aan het programma en zullen de bevindingen en aanbevelingen uit het rapport zorgvuldig overwegen. In het evaluatierapport worden ook systeemuitdagingen rondom het Talentprogramma gesignaleerd, niet alleen aan de aanvraagdruk en de effecten in het systeem rondom schaarste aan onderzoeksfinanciering, maar ook de (te) grote status van de Talentbeurzen bij carrièreontwikkeling en de wijze waarop toewijzingen of afwijzingen doorwerken in loopbanen van onderzoekers. NWO herkent haar grote verantwoordelijkheid hierin. Echter, het wetenschapssysteem is een gedeelde verantwoordelijkheid van NWO, de onderzoeksorganisaties en het ministerie van OCW. We zetten graag samen stappen om het wetenschapssysteem te verbeteren.

De evaluatie verschijnt op het moment dat de NWO-strategie voor de periode 2027-2030 bijna gereed is. Het Talentprogramma, en het onderwerp 'talentbeleid' in den brede, is een van de centrale punten waarmee we in de komende jaren aan de slag zullen gaan. Hierbij betrekken we ook de reactie van de minister van OCW op de NWO-evaluatie, met daarin de opdracht aan UNL en NWO om voor de zomer van 2027 met een gezamenlijk plan te komen met maatregelen om de druk op het systeem te verminderen.

Tot slot wil NWO nogmaals benadrukken dat we zeer tevreden zijn met de overwegend positieve evaluatie van het Talentprogramma door Dialogic en dat we de aanbevelingen ter harte zullen nemen en zorgvuldig overwegen. We waarderen zeer de input die alle respondenten via de surveys, interviews en focusgroepen gegeven hebben. Speciale waardering verdienen de leden van de externe klankbordgroep die Dialogic op meerdere momenten geadviseerd hebben.

Hoogachtend,

prof. Marcel Levi
voorzitter raad van bestuur NWO

Bijlage: De groei van talent – Evaluatierapport NWO Talentprogramma